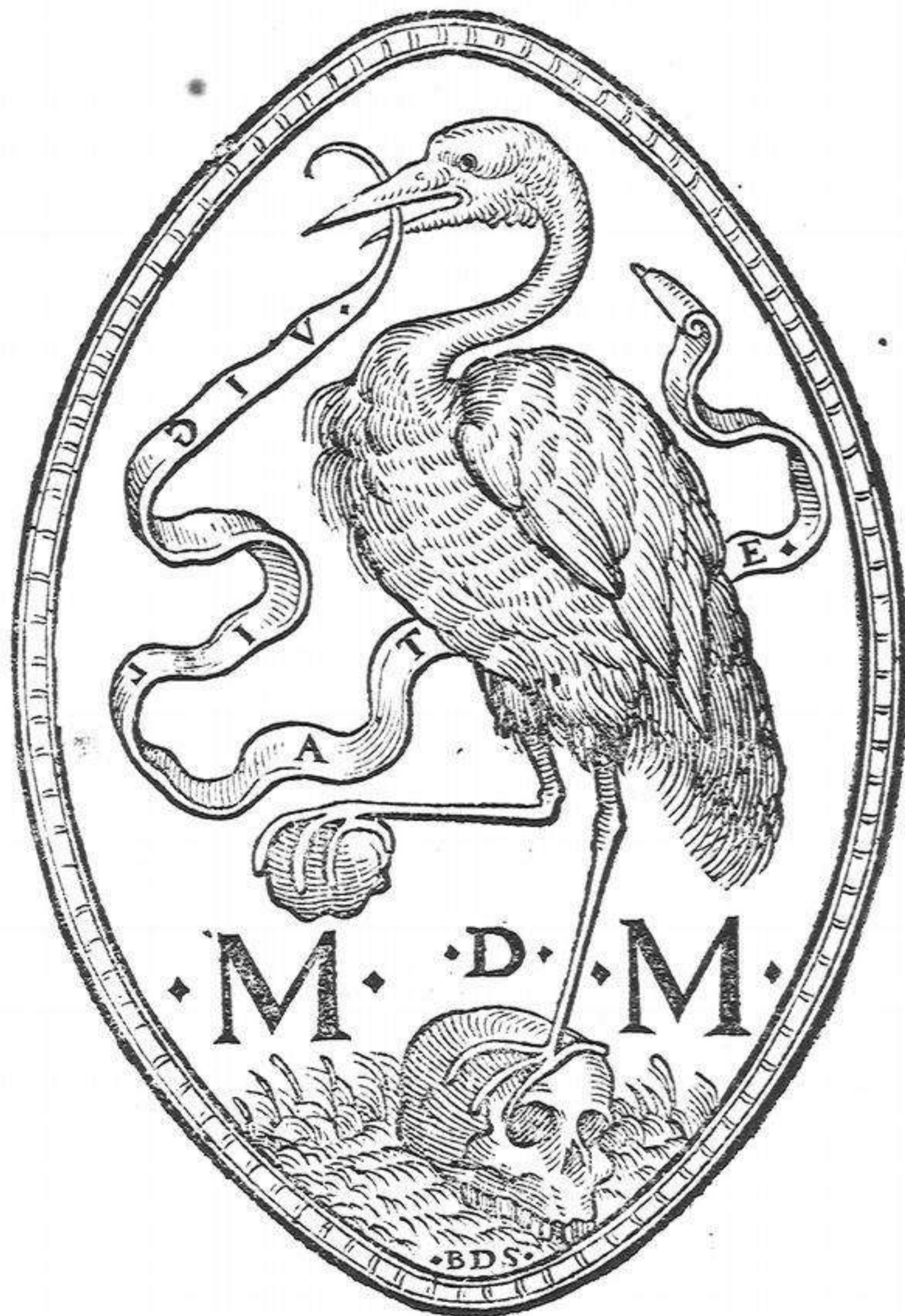

De Formalitate.

SIVE DE IDENTITATE ET DISTINCTIONE RERVM TRACTATVS.

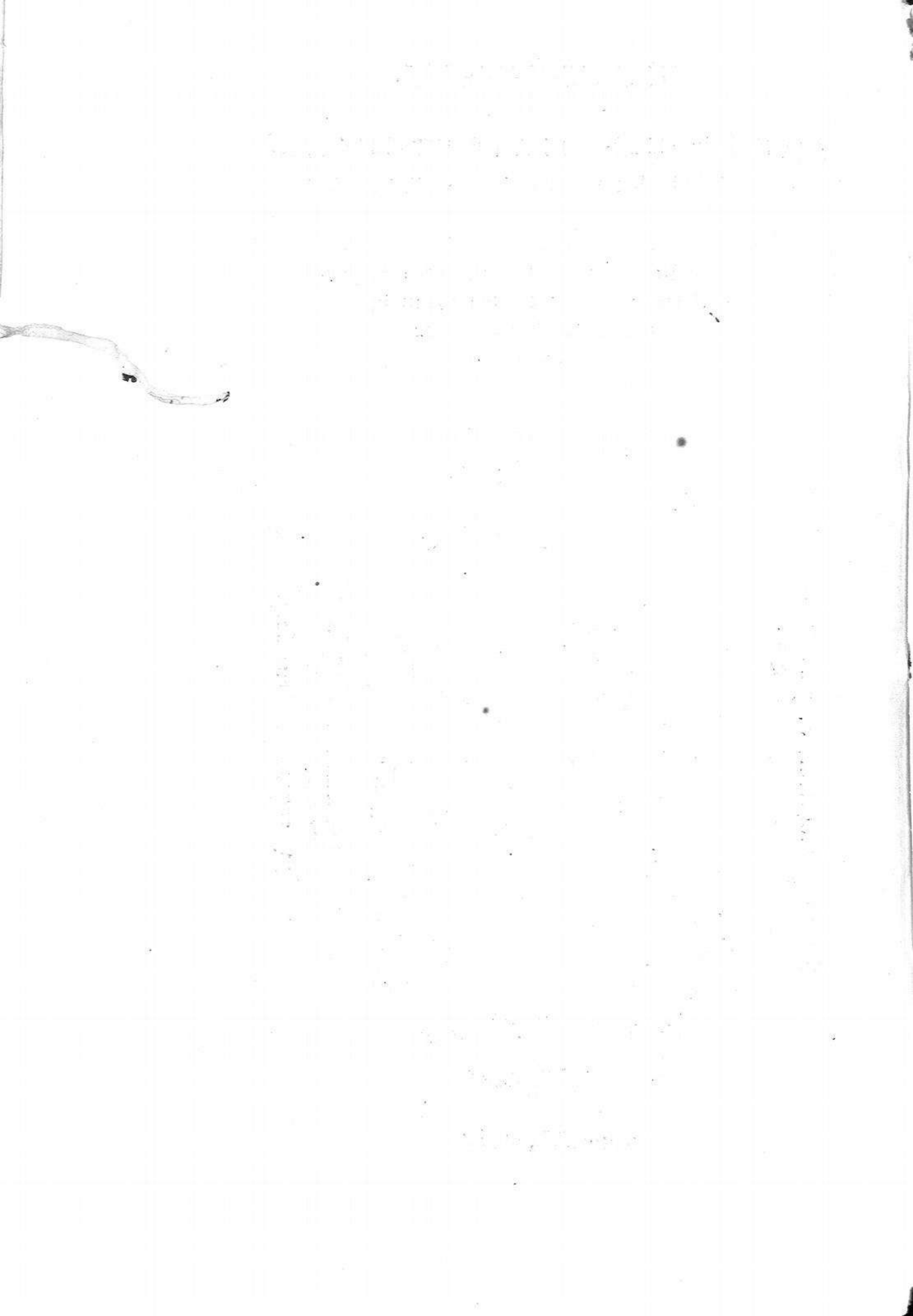
Authore perquam Reuerendopatre. F. PETRO
Fermosello, ordinis fratrum Minorum, re-
gularis discipline, almæ prouinciæ
Bethicæ & Hispalensis cœ
nobii guardiano.

Spernere vis mortem? Vis puram viuere vitam?

Vis fieri sapiens, virg; probus? Vigila.

Anno, M, D, Lv.

De identitate. ii
INCIPIIT BREVIS DE IDENTITATE
 & distinctione rerum tractatus.

Tea quæ de identitate & distinctione rerum tractaturi sumus lucidiora nobis fiat, entis diuisionem primo limite assignemus: aduertendum est itaque quod ens in suo ambitu diuiditur in ens reale, & in ens rationis.

Diuisio entis.

- ¶ Diuiditur ens reale, in ens quantum, & in ens non quantum id est, in ens alicuius perfectionis, & in ens nullius perfectionis.
- ¶ Diuiditur ens in finitum & in infinitum.
- ¶ Ens finitum diuiditur, in ens transcendens, & in ens limitatum.
- ¶ Ens limitatum diuiditur in ens absolutum, vt lapis & ens respectiuum, vt actio vel habitus.
- ¶ Ens absolutum diuiditur in substantiam, quantitatem & qualitatem.
- ¶ Ens respectiuum diuiditur in alia prædicamenta.

¶ Secundus articulus de identitate & distinctione.

¶ De identitate & distinctione rationis ponuntur duæ sequentes conclusiones.

¶ Prima. Illa sunt eadem ratione, quæ habent eundem conceptum omnino indistinctum à parte rei, & indistinctum à parte potentie comparatiuæ, vt homo est idem sibi, & Sortes est idem Sorti.

Eadem ratione.

¶ Secunda conclusio. Illa distinguuntur ratione, quæ præcisæ distinguuntur per actum comparatiuum alicuius potentie, vt Sortes non est idem Sorti, vel Sortes distinguitur à Sorte, vel Sortes est subiectum & prædicatum.

Distincta, ratione.

¶ Ex quibus inferitur, quod omnis distinctio quæ fit à potentia rationis tantum, est distinctio rationis, vt fit inter primam & secundam intentionem, vt, animal est genus, homo est species. Et inter secundas intentiones: vt Species non est genus vel species est species, capiendo vnum vt quid aliud vt modus.

Corolla, i.

De identitate

- Corroll. ii. ¶ Sequitur secūdo, quòd distinctio rationis semper præsupponit potentiam & actum comparatiuum potentiae.
- Corroll. iii ¶ Sequitur tertio, quòd nulla distinctio rationis vel identitatis, potest esse ante potentiam & actum eius.

¶ De identitate & distinctione ex natura rei,
& ponuntur duæ conclusiones.

- Conclu. i. ¶ Prima. Illa sunt idem ex natura rei, de quibus duo prædicata contradictoria non possunt verificari, vt homo est homo. Sortes est Sortes.
- Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur ex natura rei, inter quæ, secluso opere potentiae comparatiuae, possunt duo cōtradictoria prædicata verificari, vt diffinitio & diffinitum. Totum & partes ei⁹ Superius & inferius. De primo dicimus quòd diffinitum est cōstitutum, & diffinitio non est constitutum, constitutum & nō constitutum sunt prædicata contradictoria, ergo diffinitum & diffinitio distinguuntur ex natura rei. De secundo totum est compositum & partes non sunt compositæ, cum compositum & non compositum sunt prædicata contradictoria ergo totum & partes distinguuntur ex natura rei. De tertio, superius est communicabile, inferius non est communicabile, communicabile & non communicabile sunt prædicata contradictoria, ergo superius & inferius distinguuntur ex natura rei.

¶ De identitate & distinctione formali ponuntur duæ conclusiones.

- Conclu. i. ¶ Prima. Illa sunt idem formaliter, quorum vnum includit aliud in sua ratione formali, & est in primo modo dicendi per se, vt homo est animal, homo est rationalis, homo est animal rationale, Sortes est substantia. Et sic quodlibet inferius est idē formaliter suo superiori. Qua propter (inquit Scotus) Voco identitatem formalem, vbi illud quod dicitur sic idē, includit illud cui est sic idē, in sua ratione formali, & per se primo modo.
- Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguuntur formaliter quæ habent aliam & aliam rationem, quarum neutra includit aliam sua ratione

formali, nec primo modo dicēdi per se, vt homo & risibile, flebile & risibile.

¶ De identitate & distinctione reali ponuntur duæ conclusiones.

¶ Prima. Illa sunt idem realiter, quorum vnū nō potest separari ab alio: vt subiectum & propria passio, & etiam risibile & flebile, & rationabile. Item creatura & dependētia eius à Deo: & distinctio vnus similitudinis ad aliam. Et finaliter, omnis relatio cuius fundamentum non potest esse sine termino illius relationis, est idem realiter cum suo fundamento, vt distinctio quæ paternitas distinguitur à filiatione. Conclu. i.

¶ Secunda. Illa distinguntur realiter, quæ sunt res & res, vt Sorites & Plato. Item illa distinguntur realiter, quorum vnum potest corrumpi alio remanente, siue per potentiam naturalem, siue supernaturalem, vt subiectum & accidens. Item illa distinguntur realiter quorum vnum per se est causa, & alterum per se est effectus, siue sit causa intrinseca, siue extrinseca. Item, illa realiter distinguntur, quorum vnum est gignēs, vel producens, & alterum genitum vel productum: vt pater gignens, distinguitur à filio genito, & pater & filius producēs à spiritu sancto producto, & contra. Ratio (secundum Augustinū) quia nulla est res quæ gignat se ipsam. Conclu. ii.

¶ Sequitur de identitate & distinctione essentiali & ponuntur duæ conclusiones.

¶ Prima. Illa dicuntur eadem essentialiter quæ identificantur realiter vni essentiali singularissime: vt creatura & sua dependentia à Deo, totum & sua dependentia à partibus. Conclu. i.

¶ Secunda. Illa distinguntur essentialiter, quæ possunt separari ab inuicem: vt Sortes & Plato, paries & sua albedo, & sic eadem est distinctio essentialis & realis in creaturis, sed non in diuinis. Conclu. ii.

De identitate & distinctione se totis subiectiuè,
duæ conclusiones;

✠ De Identitate ✠

Conclu. i. ¶ Prima. Illa dicuntur eadem se totis subiectiuè quæ conueniunt quidditatiuè in aliqua realitate contrahibili per realitatem diffirētiae vt corpus & spiritus in substātia, & omnia quæ conueniunt in aliquo genere contrahibili per differentiam formalem.

Corol. ¶ Ex quo infertur, quod omnia quæ includunt idē genus, sunt idem se totis subiectiuè.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguntur se totis subiectiuè, quorū realitates sunt distinctæ, & ab inuicem separatae in actuali existentia vt duo indiuidua eiusdem speciei, Sortes & Plato. Et ista non coincidunt cum distinctione reali, quæ non requirit extrema esse separata. Et licet partes constituent vnum, & sint coniunctæ distinguntur realiter.

¶ De identitate & distinctione se totis obiectiuè duæ conclusiones.

Conclu. i. ¶ Prima. Illa dicuntur eadem se totis obiectiuè, de quibus potest prædicari idem prædicamentum quidditatiuè, siue sit limitatum, siue transcendens, siue dicat realitatem potentialem, siue non: vt, Deus & creatura sunt idem se totis obiectiuè quia conueniunt in ente vel in aliquo transcendentali primæ vel secundæ intentionaliter capto, & etiam decem prædicamenta.

Conclu. ii. ¶ Secunda. Illa distinguntur se totis obiectiuè de quibus nō potest prædicari idem prædicamentum quidditatiuè vt sunt, homo & risibile, vnum, verū, bonum, Platoneitas & Sorteitas de quibus nullum prædicatum dicitur quidditatiuè.

¶ Ex prædictis inferuntur aliqua corollaria.

Corola. i. ¶ Primum. Vltima distinctio se totis obiectiuè infert omnes alias distinctiones superiores. Penultima, scilicet se totis subiectiuè, infert omnes alias, præter vltimam. Quinta, scilicet, essentialis, infert realem, & formalem, & ex natura rei, & rationis. Quarta, scilicet realis, infert formalem, & ex natura rei & rationis. Tertia, scilicet essentialis, infert distinctionem ex natura rei, & rationis. Secunda, scilicet ex natura rei infert distinctio-

rem rationis, sed non e contra descendendo, quia distinctio rationis non infert distinctionem ex natura rei, neque ex natura rei distinctionem essentialem realem, &c.

¶ Secundum. Identitates non sic se inferunt sicut distinctiones oppositae. Ultima identitatis non arguit penultimam, & sic descendendo vsque ad primam, sed opposito modo se habent, quia prima arguit secundam, & secunda tertiam, & sic ascendendo vsque ad ultimam.

¶ Tertium. Minor identitas quae potest esse, est identitas se totis obiectiue, quia nullam aliam infert. Corol. iii.

¶ Quartum. Maior identitas quae potest esse, est identitas rationis, quia ipsa infert omnes alias. Corol. iiii.

¶ Quintum. Maior distinctio quae potest esse, est distinctio se totis obiectiue, & minor, distinctio rationis. Ratio primi est, quia distinctio se totis obiectiue, infert omnes alias distinctiones. Ratio secundi est, quia distinctio rationis nullam aliam infert.

¶ Sextum. Cum distinctione rationis fiat identitas ex natura rei, & cum distinctione ex natura rei, fiat identitas formalis & realis, & sic de singulis ascendendo. Vnde animal & homo distinguuntur ex natura rei, tamen sunt idem formaliter, cum animal includatur in homine in primo modo dicendi per se. Corol. v.

¶ Septimum. Cum distinctione obiectiua nulla fiat identitas.

¶ Octauum. Cum identitate reali fiat distinctio formalis ex natura rei. Haec omnia patent ex praemissis. Corol. vii. Corol. viii.

¶ Sequitur secunda pars huius opusculi, reprobans aliquas conclusiones praecedentis opinionis

¶ Arguitur primo sic (contra illud quod dicitur quod distinctio ex natura rei non potest stare cum distinctione formali, & quod est minor distinctione formali.) Quaecumque distinguuntur ex natura rei, distinguuntur formaliter & e contra, ergo conclusio minime bene posita. Patet inductiue de diffinitione & diffinito: Secundo de toto & suis partibus: Tertio de superiori & inferiori, quae habent diuersas rationes & formas, & superius non includit

inferius in primo modo dicendi per se, neque diffinitio diffinitū neque partes totū, ergo distinguuntur formaliter & ex natura rei per se, ergo distinctio ex natura rei stat cū distinctio-
ne formali, & non est minor illa.

Argumē. ii. ¶ Secundo, quæcunque distinguuntur ex natura rei dicunt aliam & aliam rationem formalem, sed quæ dicunt aliam & aliam rationem formalem distinguuntur formaliter, ergo quæ distinguuntur ex natura rei distinguuntur formaliter.

Arg. iii. ¶ Tertio, quæ dicunt aliam & aliam quidditatem distinguuntur quidditatiuè & formaliter, sed omnia talia distinguuntur ex natura rei, ergo distinctio ex natura rei stat cum distinctio-
ne formali.

Argum. i. ¶ Secundo principaliter arguitur, contra modum ponendi se totis subiectiuè, & primo sic.

¶ Si illa solum distinguuntur se totis subiectiuè quæ habent realitates in loco, & situ actualiter separatas, & in sua actuali existentia, vt duo indiuidua eiusdem speciei, vt Sortes & Plato, sequitur quod corpus & anima vnita non distinguuntur se totis subiectiuè, neque paries & sua albedo, neque anima & sua scientia, cum non habeant realitates separatas quod est falsum, habent enim aliam & aliam realitatem, & etiam aliam & aliam existentiam, tam coniunctam quàm separatam, ergo conclusio falsa.

¶ Tertio principaliter arguitur contra illud quod dicitur, quod distinctio se totis subiectiuè infert alias distinctiones, Hoc est falsum, & similiter quod sit maior distinctio aliis est falsum, quod sic probo.

Argumē. i. ¶ Risibile & flebile, & risibile & homo distinguuntur se totis obiectiuè (quia nō includunt aliquem conceptum, quidditatum) & tamen non distinguuntur realiter, ergo distinctio se totis obiectiuè non infert alias distinctiones.

Argu. ii. ¶ Secūdo probatur sic. Vnitas & bonitas passionis entis distinguuntur se totis obiectiuè (quia in nullo conceptu quidditatiuo conueniunt) & tamen non distinguuntur realiter.

Argu. iii. ¶ Tertio. Duæ differentiaē ultimæ distinguuntur se totis obiectiuè, tamen non distinguuntur realiter, ergo ista distinctio nō

infert alias. Antecedens probo. Ultima differentia specifica albedinis, & differentia individualis huius albedinis distinguuntur se totis obiectiue, & sunt primò diuersa cum sumantur ab vltima realitate speciei, & ab vltima realitate indiuidui, & dicuntur conceptus simpliciter simplices non tamen distinguuntur essentialiter neque realiter, cum omnis differentia speciei realiter identificetur cum indiuiduo, vel differentia indiuiduali, vt rationale cum Sorte vel cum Sorteitate. Hæc sunt de mente Scoti in tertio Dist. pri. & secun.

¶ Quarto principaliter arguitur contra illud quod dicit, qd distinctio realis & essentialis non inferunt formalē distinctionē, imò cū idētitate formali fiat distinctio formalis & essentialis. Argu. i.

¶ Primo. Anima & corpus sunt idem quidditatiue & formaliter homini & tamen realiter & essentialiter distinguuntur ab homine. Antecedens patet, Quia tam anima quam corpus includuntur quidditatiue in homine, sed anima & corpus distinguuntur realiter, vt notum est.

¶ Quinto principaliter arguitur cōtra illud quod dicit, qd idētitas rationis infert alias idētitates. Hoc est fallum quod pbo sic.

¶ Pater & filius, & spiritus sanctus sunt idē ratione vel habent idētitatem rationis, & tamen non sunt idem realiter & personaliter. Antecedens probo, De eis dicitur vnus & idem respectus rationis, putà, vnus dominus, vnus creator, vnus conseruator & rector. Item omnis relatio Dei ad creaturam est communis tribus, ergo habent idētitatem rationis. Quòd autem distinguantur realiter fides catholica prædicat quæ asserit alium esse patrem, alium filium, alium spiritum sanctum. Argu. i.

¶ Sexto principaliter arguitur. Prædicamenta sunt idem ratione, & tamen non sunt idem realiter & essentialiter, ergo idētitas rationis non infert alias idētitates. Antecedens probo, Quia omnia prædicamenta conueniunt in ista intentione, Genus generalissimum. Secunda pars patet, Multa enim prædicamenta distinguuntur realiter & omnia formaliter, quia secundum Philosophū, Essentiæ prædicamentorū sunt impermixtæ.

¶ Confirmatur. Homo & lapis habent idētitatem rationis, tamen distinguuntur realiter, ergo idētitas rationis non in- Confirma.

De Identitate. ¶

fert alias identitates. Antecedens probo. Quia dicendo homo currit, & lapis est in centro terræ, conueniunt in hoc, quod est esse subiectum vel subiici, ergo sunt vnum ratione, vnitatem scilicet specificam.

Altera confirmatio.

¶ Confirmatur vltimo. Aqua pura, & ista verba, Ego te baptizo, In nemine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, sunt vnū ratione, nō vnitatem specificam, sed numericam, quia vnus baptismus, nā accedens verbum ad elementum fit sacramentū (secundum Augustinum) sed aqua & verba distinguuntur realiter, vt patet, ergo identitas rationis non infert identitatem realem.

¶ Sequitur vltimus articulus, in quo ponitur mens Stephani Brulipheri, pro quo ponuntur conclusiones.

Conclu. 1.

¶ Prima. Istæ distinctiones nō ordinantur inter se per modū superioris & inferioris, nec habent necessario habitudinem necessariam per modū inferētis & illati: Probatur sic, Cū identitate reali stat distinctio formalis, & cū identitate formali stat distinctio realis & essentialis, ergo intentum. Primum probo, Quia risibilitas & flebilisitas & humanitas sunt idem realiter, tamē distinguuntur formaliter cū sint diuersæ formalitates, quarum vna nō includit aliam in primo modo dicendi per se. Secundum probo, Homo enim est idē formaliter animæ intellectiuae, & etiam corporum cum includat ipsa formaliter in primo modo dicendi per se, tamen distinguuntur realiter & essentialiter ab ipsis (sicut manifestum est) ergo non habent habitudinem necessariam, &c.

¶ Secundo principaliter probatur quod non habeant necessario talem habitudinem, quia distinctio se totis obiectiue, non infert distinctionem realem nec essentialē, nec e contra, distinctio realis infert distinctionem se totis obiectiue, ergo non ordinantur, sicut superius & inferius, vel per modum inferentis & illati. Prima pars probatur, Quia vnitas & bonitas, risibilitas & flebilisitas, distinguuntur se totis obiectiue & tamen sunt idē realiter & essentialiter. Secundo probatur, Quia quæ sunt primo diuersa, distinguuntur se totis obiectiue, sed omnes differentiæ vltimæ sunt primo diuersæ, ergo distinguuntur se totis obiectiue. Maior patet, Quia primo diuersa non conueniunt in concep-

tu cōmuni, alioquin non essent primo diuersa, sed differentia. Minor probatur, quia si differentia non essent primo diuersa, includerent aliud commune dictum de eis, in quo conuenirent. Et per consequens non essent eadem differentia aliis differentiis à se inuicem, & sic non essent vltimæ differentia sed illæ aliæ quibus differunt, vel esset processus in infinitum in differentiis & differentibus.

¶ Secunda pars antecedentis probat, Quia homo & asinus distinguuntur realiter & essentialiter, tamen nō distinguuntur se totis obiectiue, cum cōueniāt in aliquo cōceptu cōmuni & quidditatiuo.

¶ Secunda conclusio. Non est necesse ponere nisi distinctionē rationis & distinctionem realē & formalem. Prima sequitur operationem potentię comparatiuæ, cum negocietur per talē operationem. Duæ vltimæ præcedunt ipsam potentiā, & omnem actum eius, quia sunt in re ex natura rei. Pro quo aduertē dū est quid sit identitas realis, & similiter distinctio formalis.

¶ Nota igitur quòd sunt aliqui gradus identitatis seu, identitas in vnitae.

¶ Prima est identitas aggregationis & est minima vnitas, vt aceruus lapidum.

¶ Secunda est identitas ordinis, quę addit super primam ordinem partium ad inuicem, vt caput, collum, & humeri.

¶ Tertia est identitas seu vnitas per accidens, quæ vltra ordinem partium, addit informationem accidentalem, vt Sortes & sua albedo.

¶ Quarta est vnitas seu identitas ex per se actu, & ex per se potentia vt, vnitas compositi ex principiis essentialibus, vt homo qui componitur ex anima tanquam ex per se actu, & ex corpore tanquam ex per se potentia.

¶ Quinta est vnitas seu identitas simplicitatis, quæ est vera idéntitas. quicquid enim est tibi, est realiter idént cuilibet, & nō tantum est vnum illi, vnitae vnionis sicut in aliis modis, vt, essentia diuina, sapientia, bonitas, & omnia attributa diuina, quę ratione sue perfectionis & infinitatis identificant, se mutuo.

¶ Sexta est vnitas seu identitas formalis, & est quando illud

Concl.

Quotuplex sit idéntitas.

✦ De Identitate ✦

quod includit, est idem formaliter incluso, quod quidem inclusum dicitur de includente in primo modo dicendi per se, ut Sortes est homo.

Corol. i. ¶ Ex quo inferitur primo, quod omne inferius est idem formaliter suo superiori, & omne diffinitum suae diffinitione, & omne totum essentialiter suis partibus essentialibus.

Corol. ii. ¶ Sequitur secundo. Quod omne superius, distinguitur formaliter à suo inferiori, & diffinitio à diffinito, & partes essentialiter à suo toto essentiali. Ratio, quia superius, nec diffinitio, nec partes totius includunt ipsa in primo modo dicendi per se: ut anima & corpus, non includunt hominem nec animal rationale, hominem nec animal, &c.

Corol. iii. ¶ Sequitur tertio, quod distinctio formalis est in re ex natura rei precedens omnem actum intellectus, cum sit inter quidditates & realitates, quarum una non includit aliam quidditatiue, modo quidditas & realitas verè sunt in re ex natura rei, nec possunt dici secundæ intentiones, vel entia rationis, cum non sint fabricata per actum potentiæ comparatiuæ.

Cōclu. iii. ¶ Tertia cōclusio. Distinctio ex natura rei, nō est minor distinctio formali (ut probatum est contra precedentem opinionem) Imò sunt idem, quia quæcunque distinguuntur formaliter distinguuntur ex natura rei, & e contra ut bonitas & unitas.

Argumen. ¶ Sed cōtra istud arguitur. Quia inferius distinguitur à suo superiori, similiter diffinitum à sua diffinitione, & nō distinctio-
ne rationis, sed inferius nō distinguitur à suo superiori, nec diffinitum à sua diffinitione distinctio formali, cum quodlibet illorum includit reliquum, in primo modo dicendi de per se, neque distinguuntur realiter, neque alia aliqua distinctio maiori quàm sit distinctio formalis, ergo distinguuntur aliqua distinctioe minori quàm sit distinctio formalis, illa autem nō videtur esse nisi distinctio ex natura rei, ideo ponenda est distinctio ex natura rei minor distinctioe formali.

Solutio. ¶ Respondetur. Quod duplex est distinctio formalis. Una est inter aliquas quidditates, seu formalitates, quarum una non cadit in ratione quidditatiua alterius, nec e contra. Et isto modo subiectum & propria passio, puta, risibilitas, & humanitas,

distinguntur formaliter, quia vna nō includitur in alia formaliter. Et isto modo non dicuntur distingui formaliter diffinitū & diffinitio, superius & inferius, quia sēper alterū illorum cadit in ratione quidditatiua alterius. Isto etiā modo non distinguntur formaliter quidditas & suus modus intrinsecus, quia non dicunt duas realitates, seu formalitates sed tantū vnam. Modus enim intrinsecus non addit formalitatem aliam vltra quidditatem eius cuius est modus. Alia est distinctio formalis quæ est inter aliqua duo extrema, quorum ratio vnus non est præcise, nec adæquatè ratio alterius. Verbi gratia, Ratio animalitatis, & ratio humanitatis dicuntur distingui formaliter secundum viam Doctoris Subtilis Scoti, quia ratio humanitatis non dicit adæquatè rationem animalitatis, quapropter vnum non prædicatur de alio in abstracto (loquēdo de vltima abstractione) quia humanitas nō est animalitas, & hoc est, quia vna non est præcise & adæquatè altera & hoc est verum nisi altera illarum sit infinita, vel ambæ. Illæ rationes essent formaliter infinite, vt essentia diuina, & bonitas distinguntur formaliter, & vna nō est præcise alia, prædicatur tamen de se inuicem in abstracto, (loquendo etiam de vltima abstractione) & hoc est propter formalem infinitatē inclusam in istis. Isto etiam modo esse inferius distinguitur formaliter à suo superiori, & diffinitum formaliter à sua diffinitione, Ratio, quia ratio inferioris, non est ratio superioris adæquatè, neque ratio diffiniti ē ratio suæ diffinitionis præcisa & adæquata cum dicant quidditatem aliam à quidditate superioris, & aliā à quidditate diffinitionis. Et sic patet qualiter doctor Subtilis diuersimode, de esse idem formaliter & distingui formaliter loquitur, & aliqui formalizātes, semp accipiunt vno modo distinctionē formale, scilicet primo, & ideo non habent mentē doctoris Subtilis. Per istā etiā distinctionē de distinctione formali (si bene notetur) soluuntur septē ratioēs Gregorii de Arimino, qui ppter ignorantia istius distinctionis videtur argue re cōtra doctorē nostrū, qui tamē non arguit, cū semp capiat distinctionē formale primo modo & non secundo.

¶ Quarta cōclusio de mente Stephani. Secūda distinctio dicitur Cōclu. lxxx.

De Identitate. ¶

realis, & maior, & manifesta, & est distinctio rerum seu rei ad rem, & est duplex. quedam suppositorum seu personarum, alia naturarum. Prima est inter personas diuinas, quæ sunt tria supposita, vel personæ realiter distinctæ, quæ tamen eandem habent naturam numero indiuisibilem, & indiuisibiliter. Distinctio vero naturarum est inter omnes alias res, quarum vna non est alia & ista vocatur distinctio essentialis, quia quæcunq; habet aliam & aliam naturam, habent aliam & aliam essentiam, cum natura & essentia sint idem. Distinctio igitur realis naturarum est distinctio essentialium, & per consequens, distinctio essentialis. Sic igitur distinctio essentialis non distinguitur contra distinctionem realem, sed est ipsa distinctio realis, licet non præcisè suppositorum, sed naturarum etiam, & quo ad hoc bene dicit præcedens opinio, quod in diuinis inuenitur distinctio realis, & non distinctio essentialis: quia ibi inuenitur distinctio suppositorum, & non distinctio naturarum. Aliter tamen dicit Canonicus, & aliqui Scotizantes, quod distinctio essentialis est illa quæ est inter aliqua duo, quorum vnum potest existere sine alio & sic (secundum eum) totum essentialiter non distinguitur essentialiter à suis partibus, licet bene distinguatur realiter: quia totum essentialiter non potest existere sine suis partibus. Sed tenendo istam opinionem, diceretur quod paternitas non distingueretur essentialiter à filiatione, nec e contra, nec aliquod relatiuum à suo correlatiuo, quia neutrum illorum potest esse sine alio. Similiter non omnes species essent essentialiter distinctæ, quia species de genere relationis non distinguerentur à se inuicem, cum opponantur relatiuè, & vna non potest esse sine alia. Similiter nulla creatura distingueretur essentialiter à deo, cum non possit esse sine eo. Verum omnia ista absurda sunt, reputo igitur veriore esse opinionem primam, scilicet, quod distinctio essentialis est distinctio realis naturarum, & quæcunq; distinguuntur distinctione reali naturarum, distinguuntur etiam distinctione essentiali, & e contra, quamquam aliqua distinguantur distinctione reali naturarum, distinguuntur etiam distinctione essentiali, & e contra. Quæquam aliqua distinguatur distinctione reali & suppositorum, quæ non distinguuntur essentialiter &

hoc solum est indiuisis. Sic igitur patet, qualiter distinctio essentialis non condistinguitur contra distinctionem realem. Similiter patet, quod distinctio ex natura rei non distinguitur contra distinctionem formalem.

¶ Quinta conclusio. Distinctio se totis subiectiue, aut est distinctio formalis, aut distinctio realis naturarum seu suppositorum. Probatur, Illa dicuntur distingui se totis subiectiue quæ non conueniunt in aliqua realitate potenciali contrahibili ad ipsa per alias realitates contrahentes, vt, Deus, & creatura, & decem prædicamenta, quæ in nulla realitate potenciali contrahibili ad ipsa per alias realitates, conueniunt, supposito quod ens non descendit in ipsa per differentias formales sed per modos intrinsecos, qui non dicunt aliquas realitates. Ex quo patet, quod conuenire in aliqua realitate subiectiua, non est conuenire in aliqua re, seu in aliquo actu existendi (vt dicebat præcedens opinio) sed est conuenire in aliqua realitate potenciali contrahibili per differentias formales, importantes diuersas realitates sicut homo & asinus conueniunt in animalitate quæ est realitas contrahibilis ad ipsas species per realitates differentiales. Patet vltcrius, quod distinctio se totis subiectiue est aliquando distinctio realis naturarum (vt patet de Deo, & creatura & decem prædicamentis) addit enim duntaxat quod distincta tali distinctione non habeant aliquam quidditatem comunem potentialem contrahibilem ad ipsa per realitates: aliquando etiam stat distinctio se totis subiectiue cum distinctione formali duntaxat, sicut sapientia & essentia diuina distinguntur se totis subiectiue cum in nulla realitate contrahibili conueniant, quia in Deo nulla ponitur realitas potentialis contrahibilis & contrahens, ideo nulla est ibi realitas subiectiua, & tamen sapientia diuina & essentia solum distinguntur formaliter. Similiter stat distinctio se totis subiectiue cum distinctione reali suppositorum sicut pater, filius, & spiritus sanctus, cum in nulla realitate contrahibili conueniant, & tamen distinguntur distinctione reali suppositorum. Ex his omnibus quæ diximus euidentis est, quod distinctio se totis subiectiue

Conclu. v.

De Identitate. 8

non condistinguiur contra distinctionem realem, neq; formalem, sed aliquando stat cum distinctione reali naturarum, aliquando cum distinctione reali suppositorum, aliquando solū cum distinctione formali.

Scōi, vi.

¶ Ultima conclusio. Distinctio se totis obiectiue aliquando ē distinctio realis naturarum, aliquando distinctio formalis solum, addit tamen vltra istas distinctione, s; sic distincta, in nullo conceptu quidditatiuo reali conueniant sed bene intentionali vt, Sorteitas est differētia, Platoneitas est differētia. Vnde vltimę duę differentię duarum diuersarum specierum, distinguntur realiter & se totis obiectiue. Similiter vnitas & bonitas distinguntur se totis obiectiue & formaliter, ergo distinctio se totis obiectiue stat cum distinctione formali, & cum distinctione reali.

¶ Ex omnibus his apparet euidenter, cum non sit ponēda pluralitas sine necessitate, & nulla appareat necessitas multiplicādi distinctiones p̄cedentes intellectū nisi distinctionem formalem, & distinctionem realem, sequitur q; non sunt necessaria ponendę alię distinctiones condistinctę propriē per se ab istis duabus: cum alię distinctiones contineantur sub his vel ad eas reducātur.

¶ Ad huius materię perfectam notitiam duę mouentur quęstiones cōmunes.

Quęstio. i.

¶ Prima. Vtrum quę distinguntur formaliter, distinguantur etiam realiter.

Quęstio. ii.

¶ Secunda est vna propositio disputāda inter Scotistas & Thomistas: scilicet, An omnis distinctio sit realis vel rationis? Ad hanc difficultatē respōdent Thomistę, cōcedēdo eam simpliciter sed Scotistę oppositū tenēt, nā dicūt distinctionē realem & formalem esse distinctas, ergo non omnis distinctio est realis vel rationis, cū aliquę sint formales essentielles ex natura rei, vel modales vt aiunt plurimi.

¶ Sed contra istā quęstionē talis ponitur conclusio.

¶ Illa quę distinguntur formaliter nō oportet q; distingātur realiter, contra quam sic arguitur.

¶ Accipio duas formalitates, scilicet a. & b, tūc sic. Vel a, & b sunt aliqua res, vel nullae. Si nullae, ergo nihil: quia quod oratio nulla res est, nihil est secundum Augusti. de doctrina Christiana. Si sunt aliqua res, ergo distinguuntur realiter, ergo quae distinguuntur formaliter, distinguuntur realiter. Argu. p. i.

¶ Confirmatur. Res & ens conuertuntur, ergo nulla res est non ens, cum non ens sit nihil. Ergo si sunt ens, sunt res: & si res, ergo realiter distinguuntur. Confirmat.

¶ Secundo. Illa quae distinguuntur ex natura rei, distinguuntur realiter, patet de virtute vocabuli, nihil enim aliud videtur distinctio ex natura rei, nisi distinctio realis, & e contra: sed illa quae distinguuntur formaliter distinguuntur ex natura rei. Probatio minoris, quia distinctio per formalitates vel est extra actum intellectus, vel non. Si per intellectum, est distinctio rationis, si non est per intellectum, est ex natura rei: si est ex natura rei, est realis, ut probatum est. Argu. ii.

¶ Tertio. Sicut se habet res subiecti ad formalitatem subiecti, ita se habet res propriae passionis ad formalitatem propriae passionis, ergo a transmutata proportione, sicut se habet res subiecti ad rem propriae passionis, ita formalitas subiecti ad formalitatem propriae passionis. Sed res subiecti est eadem cum re propriae passionis per se, ergo formalitas subiecti est eadem cum formalitate propriae passionis, et sic non distinguuntur formaliter scilicet subiectum et propria passio. Argu. iii.

¶ Quarto. Quod est substantia est vera res, sed formalitas substantiae est vera substantia, ergo vera res. Maior videtur vera, quia est praedicatio superioris de suo inferiori, minor patet, quia formalitas substantiae est quod quid est substantiae (ut patet per istos) sed quod quid est, est idem cum re cuius est (patet. vij. metaphysicae) igitur quod quid est est substantia, sed illa quae per veram rem distinguuntur, distinguuntur realiter, ergo quae formaliter distinguuntur distinguuntur realiter. Argu. iiii.

¶ Quinto. quae habent diuersas distinctiones realiter distinguuntur, vel ratione, patet. quia diuersitas definitionis, seu diuersitas differentiarum ibi positarum, sufficit ad distinctionem reale, ut rationale, & irrationale, sed illa quae distinguuntur formaliter habent diuersas definitiones seu differentias, ergo distinguuntur realiter. Argu. v.

Argu. vi. ¶ Sexto. Si illa quæ distinguntur formaliter essent idem realiter sequeretur quod ab vno & eodẽ sumeretur vnitas & pluralitas, patet, quia per te ab vno et eodem sumitur pluralitas formalitatum, quod est falsum, quia secundo de generatione Idem, in quantum idem, non est natum facere nisi idem

Argu. vii. ¶ Septimo. Capió formalitatem subiecti & formalitatem passionis & sint a & b, tunc sic, Vel habet aliquid cõmune, vel nihil: si nihil commune habent, ergo distinguntur se totis obiectiue, sed quæ se totis obiectiue distinguntur, distinguntur realiter, ergo a & b realiter distinguntur

¶ Sed per istos, ista sunt eadem realiter, ergo illa quæ non sunt eadem realiter sunt idẽ realiter, quod est manifestè falsum. Si detur q̄ habent aliquid cõmune, illud cõmune vel est ens reale, vel ens rationis: si reale, ergo illa sũt entia realiter, & sic faciẽt distingui realiter, quorũ sunt formalitates. s. substantiã & propriã passionẽ. Si illud cõmune est ens ratiõis, ergo distinguntur ratione tm̄, quod est cõtra eos, qui dicunt, q̄ distinctio per formalitates est maior distinctio, quã distinctio rationis.

Argu. viii. ¶ Octauo. Quæ distinguntur quidditatiue, distinguntur formaliter & essentialiter. Patet, quia quidditas, res, & essentia idem sunt, sed quæ distinguntur formaliter, distinguntur quidditatiue: patet, quia per istos, formalitas nihil aliud ẽ, quã rei quidditas, ergo quæ distinguntur formaliter, distinguntur realiter quod est propositum.

Argu. ix. ¶ Nono. Henricus Brito ordinis predicatorum dicit has rationes demonstrare, Nulla propria passio protenditur ultra suum adæquatum & proprium subiectũ, sed distinctio est passio entis, ergo non protenditur ultra ens, sed omne ens vel est reale vel rationis. iii. metaphysicę, igitur omnis distinctio ẽ realis vel rationis, ergo nulla erit distinctio media, & sic nec erit formalis, nec ex natura rei, nisi contineatur in istis vel reducatur ad illas, & sic habeo propositum, quod distinctio formalis infert distinctionem realem.

Argu. x. ¶ Decimo. Quæ distinguntur numero, distinguntur realiter, (quia quæ sunt numeraliter distincta, non includit contradictionem vni esse sine alio & sic distincta realiter) sed quæ di-

stinguntur formaliter distinguuntur numeraliter (quia distinguuntur quidditatiuè, vt patet per istos) & quæ distinguuntur quidditatiuè distinguuntur specificè, patet quia quidditas ponit re in esse specifico) sed quæ distinguuntur specificè, distinguuntur numero (vt patet primo thopicorū & quinto metaphysicè) & distinctio specifica est maior quàm distinctio numeralis, & maior distinctio infert minorem secundū omnes, sed quæ distinguuntur numero realiter distinguuntur, ergo quæ formaliter distinguuntur, distinguuntur realiter, quod est propositum.

¶ Undecimo. Franciscus de Marchia ad idē. Illa quæ habet realiter & essentialiter diuersas formas, realiter & essentialiter distinguuntur patet ex intentione philosophi .ix. metaphysicè: Forma distinguit & separat. Et quæ distinguuntur formaliter, distinguuntur per formā (vt patet de virtute vocabuli) ergo quæ distinguuntur formaliter, realiter & essentialiter distinguuntur.

Argu. xi.

Argu. xii.

¶ Duodecimo. Nisi illa quæ formaliter distinguuntur realiter distinguerentur, sequeretur quod formalitas non esset sufficiens principium distinguendi aliquem realiter, quod est falsū, quia per paternitatem in diuinis, quæ est quedam formalitas, pater in diuinis ab essentia diuina formaliter & à filio realiter distinguitur, ergo realiter & essentialiter.

Cōfirmatio.

¶ Cōfirmantur istæ rationes. Omnis differentia rationis facit compositionem rationis, ergo omnis differentia seu distinctio ex natura rei facit compositionem ex natura rei, sed in diuinis, & in simpliciter simplici nulla est compositio, ergo ibi nulla est distinctio ex natura rei, nec per consequens formalis.

Opinio tenenda.
Argu. p. 1.

¶ Sed in oppositū arguitur quintuplici autoritate. Et prima logica sic. Philosophus in antepredicamentis inquit. Idē color numero qui est de prima specie qualitatis & dispositio est de tertia quæ est passio, sed idē color est idē realiter et essentialiter, & tamen facit diuersas species, ergo cum idētitate reali stabit, imò oportet ponere diuersas formalitates.

¶ Secundo arguitur autoritate naturali. Tertio physicorum inquit philosophus. Actio & passio idē significant realiter in numero, habent tamen quod quid erat alterū & alterum distincta, sed distinctio per quod quid erat arguit distinctionem

Argu. ii.

formalitate, ergo cum eadem re essentialiter stabit diuersitas formalitatum.

Argu. iii.

¶ Tertio auctoritate morali. Inquit philosophus in Ethicis. Quod virtus & iustitia sunt eadem res, sed tamen sunt distincte secundum rationem quidditativam, sed distingui per rationem quidditativam est distingui formaliter, ergo cum identitate reali stat pluralitas formalitatum: istae tres rationes concludunt contra aduersarium, sed non concludunt contra Scotistam, neque contra Maironistam.

Argu. iiii.

¶ Quarto auctoritate metaphysicali. Philosophus. iij. metaphysicę. ca. iij. Et. iiii. Thopicorū ca. pri. dicit, quod ens & vnum sunt vna natura distincta ratione quidditativa, & sic idem realiter, sed distincta formaliter, ergo cum identitate essentialis & essentialis, rei & rei, nature & nature, stabit distinctio quidditativa & formalis. Et si dicas, quod philosophus ibi intelligit, quod ens & vnum distinguantur ratione tantum. Contra, Magis distinguitur ens ab vno quam ens ab ente, sed ens ab ente distinguitur ratione tantum, ergo oportet quod sit maior distinctio entis ab vno, quam entis ab ente, & sic prima erit formalis, vel quidditativa.

Argu. v.

¶ Quinto arguitur auctoritate Theologica. Essentia diuina non est alia essentialiter & realiter à patre, & filio, & spiritu sancto, tamen ibi est diuersitas formalis: patet, quia pater dicitur ad alterum, scilicet, ad filium, & filius ad patrem, sed essentia non dicitur ad aliud, ratio, quia quod ad aliud dicitur non est essentia (secundum Augustinum de trinitate lib. vii. capi. primo) ergo cum identitate rei, stabit distinctio formalis.

¶ His suppositis respondetur ad argumenta.

Ad primū.

¶ Ad primū. Cū arguitur, Illae formalitates vel sunt aliquę res vel nihil. Respondeo, quod sunt realitates & non proprie res, sed magis aliquid rei. Et cū infero, Ergo distinguuntur realiter, dico quod si capiatur realiter largo modo, id est, sine opere intellectus concedo quod distinguuntur realiter largo modo. Si vero intelligitur quod est distinctio formalis inter rem & rem, sic nego, quia solum est distinctio inter realitatem & realitatem, & non inter rem & rem.

¶ Ad secundū. Cum arguis, quęcunq; distinguuntur ex natura rei, distinguuntur realiter, nego istam nisi intelligatur sicut in solutione præcedenti, hoc est largo modo. Ad secundū

¶ Ad tertium. Cum arguis, Sicut se habet res subiecti ad rem passionis. &c. Ad hoc argumentum dico duo. Primū q; locus à proportionem debet esse inter rem & rem, sed subiectū & propria passio non sunt res & res, sed vna res tantum realiter. Ad tertium.
Secundum est, q; ibi est similitudo, & dissimilitudo, similitudo est, quia sicut res subiecti nō potest esse sine re passionis, ita formalitas rei subiectę non potest esse sine formalitate passionis. Dissimilitudo per quam argumentum claudicat est, quia res subiecti transit in identitatem realem cum re passionis & e contra, sed formalitas subiecti non transit in identitatē formalem cum formalitate passionis, nec e contra.

¶ Ad quartum. Formalitas substantię est vera res. &c. Hanc distinguo, Vel intelligis q; illa formalitas substantię quę dicitur in re, est vera res, & sic concedo, vt, Homo est rationalis. Vel intelligis q; illa formalitas quę dicitur in obliquo, est vera res, & sic nego. Prima dicitur res vera, & secunda dicitur magis res substantię, quā substantia, sed prima dicitur vera substantia. Ad quartū

¶ Ad quintum. Quando arguis, quęcunq; habent diuersas differētiās distinguuntur realiter. &c. Respondeo q; verū est si habent diuersas diffinitiones quidditatiuas constitutas ex genere & differentia quiddatiua, sed si habent diuersas rationes formales ex natura rei ab intellectu formaliter conceptibiles non oportet q; distinguantur realiter, vt, humanitas & risibilitas. Ad quintū

¶ Ad sextum. Cum arguis, Ab vno & eodem non potest sumi vnitas. &c. Respondeo, q; ab vno & eodē non potest sumi vnitas rerum, & pluralitas rerum respectu eiusdem, sed bene ab vno & eodem potest sumi vnitas rei & pluralitas formalitatum, quę non opponuntur in eodem, nec repugnant. Ad sextum

¶ Ad septimū. Dum arguis, Accipio formalitates subiecti & passionis. &c. Admitto totum, & cum quęris, vel his formalitatibus est aliquid cōmune, vel nihil. Respondeo, quod nihil est cōmune vni uocum vni uocē dictū habent tamen eandem Ad septi.

realitatem subiectiuā, in qua realiter conueniant & differūt, licet non quidditatiuè. Et cum vltra arguis, quæ distinguntur se totis obiectiuè distinguntur se totis subiectiuè & realiter. Dico, quòd argumentum est bonum contra illos, qui dicunt quod distinctio se totis obiectiuè infert distinctionem se totis subiectiuè, & omnes alias, sed ego non dico sic, ideo dico quod aliqua se totis obiectiuè esse diuersa, potest esse duplici modo in realitate obiectiua, & sic illæ formalitates subiecti & propriæ passionis sunt primo diuersæ nec postea sequitur quod distinguntur realiter. Alio modo potest esse in realitate subiectiua, & sic realiter formalitas subiecti, & propriæ passionis non sunt primo diuersæ quia conueniunt in realitate & essentia subiecti & propriæ passionis, & in eadē identificantur realiter. Et quādo quæris, an illud cōmune sit ens reale, vel rationis, Dico, quod in nullo conueniunt quidditatiuè, ideo nec illud ens reale, neque ens rationis, scilicet, quidditatiuè sed bene conueniunt in aliquo de nominatiuè, & illud est ens vel res transcendenter. Item conueniunt in realitate obiectiua.

Ad. viii.

¶ Ad octauum. Cum arguis, quæcunq; distinguntur quidditatiuè distinguntur realiter, nego. Et ad probationem. Quidditas & res idem sunt, verum est, sed inadæquate, quia cum vnitatem rei stat pluralitas formalitatum.

Ad nonū.

¶ Ad nonum. Concedo processum. Sed quando dicis, omne ens est reale, vel rationis, distinguendū est, quia vel capitur reale largo modo, pro omni illo quod est absq; opere intellectus & ens rationis pro omni illo quod negociatur per operationem intellectus, & sic concedo. Vel capitur ens reale pro re actualiter distincta & realiter ab alia, & sic non est verum, cum multæ sint formalitates, quæ non sunt res distinctæ realiter.

Ad decimū

¶ Ad decimū. Quæ distinguntur numero, distinguntur realiter. Concedo, ergo quæ distinguntur formaliter, distinguntur numero. Nego istā. Et ad probationē, quæ distinguntur, formaliter distinguntur quidditatiuè, transeat, sed quæ distinguntur quidditatiuè, distinguntur specificè, nego illā. Nec sequitur distinguntur specificè, ergo distinguntur numero, quia secundum eos, actio & passio distinguntur speciè & tamen sunt vnus motus numero.

¶ Ad undecimum. Illa quæ habent realiter & essentialiter diversas formas distinguuntur realiter & essentialiter. Respondeo distinguendo, Vel formæ sunt substantiales, & absolute, vel sunt accidentales, & respectivæ, & sic nego quia cum identitate reali, stat pluralitas formalitatum. Ad undeci.

¶ Ad duodecimum. Nisi illa quæ distinguuntur formaliter distingueretur realiter, formalitas non esset principium sufficiens distinguendi aliqua realiter. Respondeo, Quod eo modo, quo formalitas vel forma est principium distinguendi, facit ea differre, si realiter, realiter: si formaliter, formaliter. Ad. xii.

¶ Ad confirmatione, potest dici, quod non est simile quia in differentia rationis est aliquid actuale, puta ipsa ratio rationis, & aliquid potentiale, puta subiectum, vel fundamentum, non autem oportet quod ita sit in omni relatione ex natura rei, vel formali. Ad confirm.

¶ Hæc (vt potui) breuissimo hoc compendio ita tradere curavi, vt nisi necessarium verbum vllum assumerem, ne tenella adolescentulorum ingenia rerum sublimitate, & difficultate, obtundere potius quam acere viderer. Hoc vnũ certoscio quod præter id quod ad rem facit, plus minusue contineat nihil imò quicquid in serui, eo ordine digessi: vt non dicam doctissimum, verum etiam iocundissimum sit animæ quærenti deũ qui vnum est & perfectissimum ens, vna simplicissima substantia, vnus Deus benedictus, vna lux æterna, vnum lumẽ increatum, in Trinitate perfecta, vnus, in vnitæte perfecta trinus cui prouolutis genibus, honorem, gratiarum actionem, virtutẽ gloriam, & benedictionem, per immensa seacula, canamus. Amen.

De formalitate.
Sive de identitate & distinctione rerum
tractatus. Finis.

Deo semper honor & gloria.
Hispani.
Excudebat Martinus à Montes doca.
M. D. L. V.

